

Maksymilian Chutorański

Ogólnopolska konferencja naukowa Szkoła wyższa – (r)e-wolucje: kariery akademickie Międzyzdroje, 4–5 września 2014 roku

---

Pedagogika Szkoły Wyższej nr 2, 213-217

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Maksymilian Chutorański

Uniwersytet Szczeciński

**Ogólnopolska konferencja naukowa
Szkoła wyższa – *r(e)*wolucje: kariery akademickie
Międzyzdroje, 4–5 września 2014 roku**

4–5 września 2014 roku odbyła się w Międzyzdrojach konferencja „Szkoła wyższa – *r(e)*wolucje: kariery akademickie”, której organizatorem był zespół redakcyjny wydawanego w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego czasopisma „Pedagogika Szkoły Wyższej”. Patronat naukowy nad konferencją objął Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, natomiast komitet naukowy konferencji tworzyli: profesor Maria Czerepaniak-Walczak, doktor habilitowana Barbara Kromolicka – dziekan Wydziału Humanistycznego US, profesor US doktor habilitowana Anna Murawska, profesor US doktor habilitowana Janina Świrko-Pilipczuk.

Tematyka konferencji była odpowiedzią na zmiany dotyczące funkcjonowania akademii, z jakimi mamy do czynienia w ostatnich latach. Zmianie uległy między innymi regulacje prawne dotyczące awansu naukowego i sposób finansowania nauki, a ocena dorobku naukowego została sformalizowana. Od badaczy w coraz większym stopniu wymaga się popularyzowania i komercjalizacji wyników swoich badań. Szczęólnego znaczenia nabierają kwestie mobilności kadry naukowej, umiędzynarodowienia badań, a także ich interdyscyplinarność.

Upowszechnienie się studiów doktoranckich generuje konieczność rozstrzygnięcia dylematów, które dotyczą między innymi organizacji i przebiegu studiów (niepowtarzalność, elastyczność *vs.* „ramowość”, „wzorcowość” procesu kształcenia) oraz pracy naukowej (rola opiekuna naukowego, model imitacyjny, transmisyjny/autonomiczny, emancypacyjny pracy naukowej, jakość badań, nauka w stylu pop w kontekście „umasowienia”

studiów III stopnia). W tym kontekście za istotne uznać można pytania o status doktoranta i cele studiów doktoranckich.

Organizatorzy mieli świadomość, że zachodzące współcześnie zmiany wpływają na przebieg każdego z etapów kariery akademickiej: od studiów doktoranckich, poprzez etap poddoktorski, do samodzielnej pracy naukowej, dlatego obszary tematyczne omawianej konferencji i wystąpienia prelegentów skoncentrowane były wokół następujących zagadnień:

- współczesne modele kariery akademickiej,
- wyzwania przemian w nauce a etos akademicki i tradycja,
- prawno-organizacyjne, ekonomiczne i społeczne uwarunkowania karier akademickich: szanse, wyzwania, paradoksy, patologie,
- studia doktoranckie jako pierwszy etap kariery akademickiej i/ lub kariery poza akademią.

Po oficjalnych powitaniach dokonanych przez A. Murawską i otwarciu konferencji przez B. Kromoliczką, pierwszy referat wygłosił profesor Zbigniew Kwieciński, który odwołując się do Krakowskiego Kongresu Kultury Akademickiej (20–22 marca 2014 roku), postawił pytanie dotyczące możliwości odzyskania mądrości przez uniwersytet. W swoim wystąpieniu prelegent zwrócił uwagę między innymi na wybrane patologie związane z funkcjonowaniem akademii, w tym na mechanizmy blokowania karier akademickich pracowników. Wątek dotyczący potrzeby przemyslenia tożsamości uniwersytetu we współczesnym świecie był kluczowy dla wystąpienia kolejnej prelegentki – profesor AH doktor habilitowanej Marii Wójcickiej. Autorka zwróciła uwagę na konsekwencje kształtowania się nowego rodzaju relacji między społeczeństwem a uniwersytetem, czego przykładem uczyniła firmowanie przez niektórych pracowników akademickich decyzji politycznych decydentów.

Profesor Mieczysław Malewski w wystąpieniu otwierającym II sesję zwrócił uwagę na zmiany w modelu uniwersytetu i sposobie jego funkcjonowania wywołane przez wpływ ideologii liberalnej i urynkowanie edukacji. Prelegent argumentował, że przemiany zachodzące w wymiarze organizacyjnym, ekonomicznym i kulturowym profilują uczelnie akademickie w stronę modelu korporacyjnego. Społeczno-kulturowe konteksty rewolucji i ewolucji tożsamości współczesnego badacza przedmiotem swojej pogłębionej refleksji uczyniła profesor DSW doktor habilitowana Mirosława Nowak-Dziemianowicz. Natomiast kwestie dotyczące współczesnych

wymagań wpisanych w rolę nauczyciela akademickiego były kluczowe w wystąpieniu doc. PhD. Ivany Pirohovej.

Formułę dyskusji panelowej skoncentrowanej wokół problemu utylitaryzacji i ekonomizacji świata akademickiego zaproponowała uczestnikom moderatorka III sesji – J. Świrko-Pilipczuk. Jako pierwszy głos zabrał doktor habilitowany Jan Rutkowski, którego wypowiedź skoncentrowana była wokół genezy utylitarystycznej wizji nauki, natomiast J. Świrko-Pilipczuk zwróciła uwagę na zjawisko *homo oeconomicus*-acji podstaw kształcenia akademickiego. Wątki dotyczące krytycznej oceny funkcjonowania uniwersytetu i wprowadzania możliwych form oporu wobec neoliberalizacji praktyk naukowych obecne były w wystąpieniach doktora Oskara Szwabowskiego i doktora Maksymiliana Chutorańskiego. Natomiast doktor Aneta Rogalska-Marasińska podzieliła się rezultatami projektu dotyczącego relacji uniwersytetu z rynkiem pracy.

W ramach kolejnej sesji moderowanej przez profesora US doktora habilitowanego Wiesława Andrukowicza swoje referaty zaprezentowało czterech prelegentów. Moderator w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Mit i rzeczywistość totalnego przewrotu w pedagogice* podkreślał potrzebę „rewolucyjnej ewolucji” w myśleniu i działaniu pedagogicznym uwzględniającej dokonania przeszłych pokoleń, a jednocześnie otwartej na potrzebę działania „na nowo”. Doktor Mariola Gańko-Karwowska postawiła kwestię uniwersytetu w kontekście wymagań i problemów sfery publicznej. W dalszym ciągu tej sesji doktor Helena Ostrowicka, w swoim wystąpieniu podjęła temat kariery akademickiej w kontekście społeczeństwa konfesyjnego. Natomiast wystąpienie doktor habilitowanej Elżbiety Magiery uwypuklające zagadnienie międzywojennych tradycji akademickich pozwoliło uczestnikom konferencji dostrzec zmiany, jakim uległ sposób rozumienia tego „czym jest” kariera akademicka.

Drugi dzień konferencji otwarła sesja poświęcona zagadnieniom związanym ze studiami doktoranckimi. Moderator, profesor UKSW doktor habilitowany Roman Leppert, ze względu na bogaty program sesji, czas swego wystąpienia: *Studia doktoranckie jako (nie)zrealizowany projekt*, oddał pozostałym uczestnikom sesji. O miejsce w społecznościach lokalnych wysoko wykwalifikowanych specjalistów (w tym doktorantów i doktorów) pytał doktor Włodzimierz Olszewski. Natomiast magister Agnieszka Janowska zwróciła uwagę na możliwość rozumienia studiów doktoranckich

jako przestrzeni refleksyjności. Wystąpienie magister Teresy Joanny Andrzejewskiej poświęcone było uczelni jako miejscu współpracy nauczyciela studenta/doktoranta. Natomiast magister Teresa Banas-Kobyłarska przedstawiła wyniki swoich badań przeprowadzonych wśród doktorantów Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego, które poświęcone były ich doświadczeniom dotyczącym realizacji zajęć dydaktycznych na uczelniach wyższych. Opinie absolwentów studiów wyższych o studiach III stopnia z perspektywy przemian rynku edukacyjnego uczyniła przedmiotem swoich rozważań magister Justyna Wrzochul-Stawinoga.

W ramach sesji VI moderowanej przez profesor UKW doktor habilitowaną Ryszardę Cierniewską swoje wystąpienia zaprezentowało sześć osób. Problematyka referatów koncentrowała się wokół procesu kształcenia akademickiego doktorantów i studentów. R. Cierniewska w swoich rozważaniach wykorzystała metaforę szczeliny do identyfikacji punktów wspólnych między etosem akademickim a instytucjonalnym kształceniem młodych pracowników naukowych. W odniesieniu do procesu integracji społecznej i systemowej prelegentka zwróciła również uwagę na sensy i bezsensy studiów doktoranckich, a także na potrzebę zmian w kształceniu doktorantów. Na zjawisko popdydaktyki w kształceniu akademickim zwróciła uwagę doktor Sylwia Jaskulska, która dokonała w swoim wystąpieniu analizy obrazu nauczyciela akademickiego, jaki wylania się z badań panelowych przeprowadzonych przez zespół kierowany przez profesor Marię Dudzikową. W swoim wystąpieniu doktor Karina Knasiecka-Falbińska, podkreślając współczesne konteksty kulturowe i ekonomiczne, postawiła następujące pytania o to, kim są dzisiejsi studenci: Czy są już klientami konsumującymi powszechnie dostępne dobro edukacji, czy są jeszcze młodymi ludźmi aspirującymi do grupy inteligencji? Czy podejmują studia tylko po to, aby mieć lepszy start na rynku pracy, czy może traktują je jako możliwość rozwoju siebie i nauki? Natomiast doktor Mateusz Marciniak podjął rozważania dotyczące zagadnienia partycypacji studentów w życiu akademickim, dynamiki tego procesu, wybranych uwarunkowań osobowych i społecznych. Interesująco zaprezentował swoje tezy magister Ryszard Grupiński, który wygłosił referat *Studiowanie – od praslowa do pustostłowa – (r)-e-wolucja pojęcia*. W kolejnym wystąpieniu tej sesji zaprezentowała się magister Anna Kowalik, której wypowiedź skoncentrowana była na sposobach stosowania

nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w kształceniu akademickim w kontekście wymogów społeczeństwa wiedzy.

Ostatnia sesja konferencji, którą moderowała A. Murawska, poświęcona była etosowi akademickiemu. Również podczas tej sesji moderatorka – po dokonaniu wprowadzenia – czas swego wystąpienia: *Kariera akademicka – człowiek w drodze do sensu i do siebie* – odstąpiła innym prelegentom. Doktor Jacek Moroz, uwypuklając wybrane kontrowersje epistemologiczne, postawił pytanie: Czy prawda powinna być wartością dla młodych naukowców? Kwestie dialogu akademickiego były kluczowe dla wystąpienia doktor Elżbiety Okońskiej. Sesję zamykało wystąpienie doktor Małgorzaty Wałęjko poświęcone współczesnym zagrożeniom etosu akademickiego. Prelegentka zwróciła uwagę między innymi na wypieranie wartości niewymiernych (prawda, dobro, piękno) wartościami wymiernymi (liczbą punktów, cytowań, użytecznością i tak dalej).

W obradach każdej z sesji organizatorzy przewidzieli czas na dyskusje, które stanowiły istotne dopełnienie prezentowanych wystąpień.

Konferencję zakończyła A. Murawska, która podsumowała pracę wykonaną w ramach poszczególnych sesji oraz podkreśliła niesłabnącą potrzebę refleksji nad stanem akademii zarówno w odniesieniu do procesu kształcenia, jak i w kontekście pracy badawczej prowadzonej w ramach konkretnych instytutów czy katedr.

Teksty wygłoszonych wystąpień są sukcesywnie publikowane w półroczniku „Pedagogika Szkoły Wyższej”.

Słowa kluczowe: *szkoła wyższa, kariera akademicka, uniwersytet*